

Biskop Evas predikan

vid präst- och diakonvigningen

i Härnösands domkyrka 20 juni 2021

Tredje söndagen efter Trefaldighet

De flesta av oss har nog sett rofyllda, pastorala målningar med en bildskön Jesus som bär ett får på sina axlar. Trots att bilden kan upplevas väl romantisk och sockersöt förmedlar den ändå en trygghet och ett lugn som jag tror tilltalar oss. För visst känner vi oss stundtals som vilsna får som söker sitt hem och sitt sammanhang?

Enligt krispsykologisk forskning och erfarenheten vet vi också att känslan av tillhörighet till ett meningsfullt sammanhang är en nödvändighet för vår mentala överlevnad. Detta faktum har ni vigningskandidater fått fundera över när ni läst er examensbok "När själen går i exil", skriven av kulturanthropologen och forskaren vid Svenska kyrkan, Mikael Kurkiala.

I boken lyfter Kurkiala upp olika aspekter av den vilsenhet som dagens människor lever i och vad detta gör med oss. När livet allt mer betraktas som en marknadsplats och tempot skruvas upp, då är det lätt att gå vilse. Kan vi då, frågar Kurkiala, bereda en plats dit själen kan återvända från sin vilsenhet, sin exil? En nog så viktig fråga till oss i kyrkan i dag. Kan vi bereda plats? Och vad är då denna plats?

” När livet allt mer betraktas som en marknadsplats och tempot skruvas upp, då är det lätt att gå vilse.

Om vi utgår från dagens liknelse är det lätt att tolka det så att befrielsen från själens vilsenhet finns i den rätta fällan och att det var på grund av att fåret smet ur den som det blev vilset. Men fårets största misstag var faktiskt inte att han/hon lämnade sin fälla. Det största misstaget var att fåret lämnade sin herde, sitt ursprung och sin kraftkälla och därmed blev helt utelämnad åt sin egen förmåga att finna sin väg genom livet. Det är lätt att se sambandet mellan den bilden och Kurkialas beskrivning av hur den materiella, sekulariserade och teknifierade tid vi lever i, utvecklat en individualism och konsumism som överlämnat skapandet av meningen med livet åt oss själva. På grund av att vi inte har någon kontakt med det sammanhang som gör oss hela på djupet har vi blivit utelämnade till att själva fylla vår själ med den tekniska och materiella föda vi själva skapat. En föda som endast tillfredsställer på ytan och för stunden och därför är otillräckligt för att ge vår själ det fäste, det hem i tillvaron den längtar efter. Detta sätt att ta sig an livets utmaningar har drivit den moderna människans själ i exil, menar Kurkiala.

Och det var väl just det som hände fåret i dagens liknelse. Hon tappade fästet, tillhörigheten till sitt ursprung, sin herde och blev därmed utelämnad till att helt

och fullt tro på och bära sig själv. Därför gick hon vilse. Det budskap som alla förlorade får och vilsegångna själar behöver höra blir då: vänd åter till din själs herde och befriare. Ett viktigt evangelium att förvalta och förmedla för oss i kyrkan. Men det räcker inte att vi som kyrka bara ropar: ”Kom, vänd om!”

Det är inte heller huvudbudskapet i dagens liknelse. Nej, där finns fler bottnar som vi behöver ta till oss när vi funderar över hur vi som kyrka och kyrkans tjänare skall kunna bereda en plats dit själen kan återvända från sin vilsenhet. Så nu vänder vi i stället strålkastarljuset mot oss som skall leda och företräda kyrkan, mot oss som svarat ja på kallelsen att gå ut med evangeliet. För det var faktiskt inte i första hand för vilsegångna får som Jesus berättade denna liknelse.

Liknelsen om det förlorade fåret var tvärtom Jesus svar till sin tids religiösa ledare på deras kritik mot att han umgicks med, som de menade, fel människor. Därför avlutar han också sin liknelse med en udd som är tydligt riktad mot sina kritiker när han säger att det blir större glädje i himlen över en enda vilse själ som hittar hem än över alla de rättfärdiga som hållit sig på sin plats.

Därmed sätter Jesus tydligt fingret på det centrala i kyrkans kallelse och uppgift, och det är verkligen inte att ropa: ”Kom, vänd om!” Vårt uppdrag är att förmedla evangeliet om Jesu kärleksbudskap i både ord och handling, alltså både ge ut, berätta om, leva i och själva följa. Evangeliet i både ord och handling, detta som är prästens respektive diakonens speciella signum och kallelse. Evangeliet, det glada budskapet, som säger oss att alla är lika värda, att Gud inte gör skillnad på människor. Evangeliet som är så tydligt med att alla, hur vi än har det, vem vi än är, hög som låg, troende som tvivlare eller sökare, rättfärdig eller orättfärdig, alla, har en plats i den gode herdens famn.

Jesus delar inte in människor i lyckade och misslyckade, efter rang på samhällsstegen eller prestation, som hans kritiker gjorde och som också vi så ofta gör. Jesus, ser djupare än så, han ser bortom murar och fasader, han ser under ytan. Jesus ser varje människas inre, unika värde och personlighet. Men han ser också varje själs behov av ett hem och ett sammanhang.

Det var det budskapet han ville förmedla till sina kritiker, de han med viss ironi kallar rättfärdiga och till oss som kyrkans ledare. Ja, det finns en glimt av ironi, ett understatement här. Jesus vet hur lätt vi alla, oavsett var vi finns på samhällsstegen, oavsett tro och position, oavsett om vi betraktas som rättfärdiga och fromma eller inte, ständigt går vilse i tillvaron. Jesus vet att det finns ett likhets-tecken mellan alla människors utsatthet och vilsenhet som ingen trosriktning, fromhetsocial ställning eller prestation kan skyla över.

Därför får vi också ta med oss en tredje sanning från dagens liknelse, en sanning som är den allra viktigaste för varenda en av oss: Jesus är väldigt tydlig med vem det är som handlar i berättelsen.

Också det en spetsig udd mot de som ansåg att tro måste synas på utsidan genom

” Det budskap som alla förlorade får och vilsegångna själar behöver höra blir då: vänd åter till din själs herde och befriare.

prestationer och gärningar och att man därför kan döma och bedöma människor som mer eller mindre värda, mer eller mindre rättfärdiga eller rätt troende.

Men det är ju inte de religiösa, rättfärdiga ledarna som leder fåret rätt, det är inte heller fåret själv, som i egen kraft, blir tvunget att leta rätt på sin herde. Nej det är ju herden själv som söker sitt får och han inte slutar söka förrän han funnit det.

Det är alltså inte bara vi som längtar och söker. Gud gör det också!

Den oro den vilsna själen känner i sitt inre är helt enkelt inget annat än den gode herdes eget rop efter oss. Som Kurkiala skriver; *"Människan är inte religiös för att hon bär på vissa trosföreställningar utan för att hennes längtan efter att bli hel är inskriven i själva hennes väsen"*.

Eller som kyrkofadern Agustinus skrev ungefär 1600 år före Kurkiala: *Du, o Herre, har skapat mig till Dig och mitt hjärta är oroligt, Till dess det finner ro i Dig.*

Platsen för den vilsna själen finns lika nära som våra hjärtslag, våra andetag, vår längtan och vårt sökande. Vårt uppdrag som kyrka är därför att se till att vi inte skymmer eller står i vägen för den platsen utan göra det möjligt för den vilsna själen att öppna sitt inre och se och förstå att det är där hon hittar sin herde och vägen till sitt hem.

Kära vigningskandidater!

Nu väntar er ett stort uppdrag: att göra det möjligt för vilsna själar att hitta vägen hem. Att inte stå i vägen för människors sökande och att göra det möjligt för dem att själva höra hur den gode herden ropar på dem i deras egen inre längtan.

Vid gårdagens examenssamtal samtalade vi bland annat om detta att varje människa har sitt ursprung i Gud, att det är därför vi bär på en längtan efter mening och sammanhang och att denna längtan kan ta sig många uttryck. Utifrån det funderade vi vidare över vad vi som kyrka kan göra för att befria människor från det i vår moderna livsstil som driver själen i exil och hur vi kan hjälpa människor att få det fotfäste i tillvaron de behöver för att bli den Gud skapat dem till att vara.

I de PM som ni alla lämnade in till vårt examenssamtal har ni var och på olika sätt också resonerat kring denna utmaning. Jag önskar att ni aldrig slutar fundera över detta. Det är min utmaning till er idag. Ingen människa är den andra lik. Alla bär vi på våra ryggsäckar och alla måste få möjlighet att ta ett steg i taget på sin livsvandring utifrån sina egna förutsättningar.

Här kan vi som kyrka vara till stor hjälp. Men vi kan också bli ett hinder, som de rättfärdiga i dagens text, om vi inte respekterar varje människas egenart och behov, om vi pratar mer än vi lyssnar, om vi använder för högtravat eller krångligt språk eller om vi inte lever som vi lär.

Att vara en kyrka som inte stänger utan öppnar och ger en plats och ett hem åt alla vilsna själar är en viktig, men också svår uppgift. Svår, därför att vi i vigningstjänsten också är människor med själar som nu och då går vilse i tillvaron.

Därför behöver ni för varje ny dag som ni får i ert uppdrag se på er viktiga kallelse och uppgift ur rätt perspektiv. Inte ur ert eget perspektiv utan ur er medmänniskas perspektiv och viktigast av allt: den handlande, sökande, gode

herdens perspektiv. För det är Kristus i er som skall handla, det är Gud som skall verka, i er tjänst och genom sin kallelse, inte ni.

Stolan, bandet, som snart läggs över era axlar, är ett gammalt ämbetsmannamärke. Den skall påminna er om att ett ämbetsmans ansvar och uppdrag aldrig är det samma som ämbetspersonen. Ämbetet utgår alltid från en större auktoritet än den egna, ämbetspersonen går alltid på någon annans uppdrag och kallelse. Ni lägger inte heller själva stolen på er. Ni får den given, via mig, av den som kallat er till tjänst.

Ni vigs nu till tjänst i den gode herdens efterföljd. Tag emot den omsorg och kärlek han har för varje själ, och bär detta med er vidare ut i den värld där stora risker väntar. Den gode herden går vid er sida. Han skall aldrig lämna er eller överge er. Återvänd ständigt, dagligen till honom och hans trygga famn. Och glöm inte: det är han som handlar, inte ni!

Paulus skriver i dagens episteltext: *Vi har vår stolthet i Gud, tack vare vår herre Jesus Kristus.* (Rom 5:11)

Ja, kära vänner och medarbetare; var stolta i Gud, lev i den kraft som inte kommer från er utan från den gode herden Jesus Kristus och hans överflödande kärlek och nåd. Gå med glädje och frimodighet ut i tjänst för Guds rike. Gör det möjligt för det glada och upprättande budskapet om trons gåva, Guds gränslösa kärlek och evigt omslutande sammanhang att nå längtande och sökande själar.

Ja, bered plats för vår tids vilsna själar i vår kyrka, i vårt samhälle, i vår tid. För vår tid är också Guds tid. Ja, nu är Guds tid!

Gud välsigne er i er tjänst.
Amen.

Biskop Eva Nordung Byström